

Ministerul Educației al Republicii Moldova

Colegiul „Alexei Mateevici”

"Aprob"

Directorul Colegiului

„Alexei Mateevici” din Chișinău

V. Bercu

2017

Curriculum la disciplina

F.04.O.019 Diagnoza problemelor comunitare

Specialitatea:

92310 Asistență socială

Calificarea:

Lucrător social

2017

Curriculumul a fost elaborat cu suportul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Colța Alexandra, masterand în Științe ale educației, profesor Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Aprobat:

La ședința Consiliului Profesorat al Colegiului „Alexei Mateevici” Chișinău

Director

Bercu Victoria

Recenzenți:

Curoș Ludmila, director-adjunct instruire Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Bantuș Larisa, șef catedră „Pedagogie, psihologie, arte și sport” Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>.

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională	5
III. Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV. Administrarea disciplinei.....	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	8
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	8
VIII. Lucrările practice recomandate	10
IX. Sugestii metodologice	10
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	10
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	12
XII. Resursele didactice recomandate elevilor.....	13

I. Preliminarii

La momentul actual în învățământ se pune accent pe formarea specialistului competent, pe formarea și dezvoltarea competenței drept calitate a personalității. Competența specialistului este o condiție obligatorie a eficienței activității profesionale.

Menirea oricărei instituții de învățământ este să pregătească tinerii pentru viață ; să-și schițeze planuri de viitor, să-și facă proiecte, să conștientizeze și să-și asume responsabilități; să-și pună în armonie relațiile interpersonale pentru a putea cunoaște capacitățile proprii, pentru a-și spori randamentul muncii intelectuale și fizice etc.,

Realizarea unui învățământ profesional de calitate în contextul realităților socio-economice actuale impune o nouă abordare a procesului de învățământ, care vizează formarea la elevi a unui sistem de competențe necesare pentru integrarea pe piața muncii și pentru învățarea pe parcursul întregii vieți.

Curriculum-ul modular „Diagnoza problemelor comunitare” este un act normativ destinat formării profesionale a specialistului în asistență socială, care specifică finalitățile de învățare și descrie condițiile de formare a competențelor profesionale specifice disciplinei.

Curriculum-ul a fost elaborat avându-se în vedere următoarele:

- noua structură a sistemului de învățământ de studii medii de specialitate din R M;
- reperele impuse de Ministerul Educației RM privind aprobarea Planului cadru de învățământ pentru studii medii de specialitate privind lista disciplinelor din cultura de specialitate la colegiul, specialitatea „Asistență socială”;
- nomenclatorul domeniilor de formare profesională al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar;
- necesitatea de a oferi prin curriculum un răspuns mult mai adecvat cerințelor sociale, exprimat în termeni de achiziții finale ușor evaluabile la încheierea ciclului al colegiului.

Trecerea rapidă a societăților prin schimbări complexe, induce modificări la nivelul tuturor dimensiunilor: politice, sociale, economice și culturale. Acest fapt atrage după sine apariția altor probleme sociale sau modificarea celor existente.

Cuvântul diagnoză provine din cuvântul grecesc diagignosko (eu deosebesc, discern) la rândul său cu originea în gignosco (eu știu). Diagnoza vizează nu numai rezultatul unui proces ci și procesul în sine.

Scopul diagnozei NU este unul singular, de analiză-concluzie. Accentul cade atât pe identificarea cât și pe înțelegerea realității problemelor sociale. Altfel spus, diagnoza se regăsește ca etapă în proiectele de acțiune/intervenție.

Acest curs are ca obiectiv perfecționarea unui sistem de competențe privind cercetarea în domeniul dezvoltării comunitare și anume diagnozei problemelor sociale. Se asigură formarea profesională în utilizarea metodelor și programelor specifice diagnozei și intervenției în problemele principale ale comunităților.

Disciplina își aduce aportul la formarea multilaterală a studentului prin familiarizarea acestuia cu conceptul soluționării problemelor sociale. În strânsă legătură cu acestea, vor fi evidențiate un șir de noțiuni orientate spre explicarea problemelor sociale și a cauzelor acestora. Tot aici vor fi discutate fenomenele sociale, focalizarea anumitor segmente sociale.

De asemenea, unitatea de curs își propune nu doar simpla memorare a conceptelor propuse, dar și aplicarea lor în practică prin formularea soluției individuale la problemele și situațiile propuse.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Studierea unității de curs *Diagnoza problemelor comunitare* va contribui la dezvoltarea capacității de aplicare a teoriilor și metodologiei specifice domeniului de cercetare în dezvoltarea comunitară precum diagnoze ale sistemului de servicii și programe sociale, întocmirea profilelor comunitare, elaborarea unui plan de intervenție la nivelul unei comunități sau grup, elaborarea unui model de gestionare și promovare eficientă a serviciilor comunitare.

De asemenea, se vor dezvolta și abilități practice de lucru cu grupuri marginale, cu diferitele categorii de populații asistate precum și dezvoltarea personală și profesională în vederea consolidării atitudinilor non-discriminatorii. Programul urmărește dezvoltarea competențelor profesionale în acord cu cerințele și evoluția pieței muncii. Domeniile ocupaționale vizate de absolvenții acestui curs vor fi preponderent din domeniul serviciilor sociale și de sănătate, serviciilor publice, dezvoltării comunitare.

Pentru însușirea cu succes a modului „Diagnoza problemelor comunitare” elevii va trebui să însușească următoarele unități de curs:

S.01.O.024 Concepte fundamentale ale asistenței sociale

S.03.O.026 Teoria și metodologia asistenței sociale

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

CS1. Analizarea a politicilor de dezvoltare și de identificare a nevoilor de diagnoză pentru fundamentarea acestora;

CS2. Explicarea și interpretarea elementelor specifice diagnozei problemelor sociale;

CS3. Identificarea principalelor caracteristici și etape ale procesului de diagnoză;

CS4. Analizarea conceptelor fundamentale privind problemele sociale și procesul de diagnoză;

CS5. Cunoașterea principalelor tipologii și a dinamicii problemelor sociale;

CS6. Aplicarea elementelor teoretice în practică pentru diagnoza și soluționarea problemelor sociale;

CS7. Elaborarea unui design de diagnoză adecvat unei probleme sociale specifice;

CS8. Selectarea metodelor de diagnosticare a problemelor sociale;

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
IV	60	30		30	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Conceptul de diagnoză. Noțiuni de bază	
<p>U.C.1. Formarea viziunii de ansamblu asupra celor mai importante concepte, definiții privind diagnoza problemelor comunitare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea rolului organizatorului comunitar în procesul de diagnoză; - definirea noțiunii de diagnoză. - identificarea elementelor paradigmatică implicate în diagnoza analizată. 	<p>1.1. Noțiuni introductive.</p>
2. Probleme practice și probleme sociale	
<p>U.C.2. Identificarea și rezolvarea problemelor sociale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cunoașterea și utilizarea adecvată a conceptelor, termenilor și noțiunilor specifice ale problemelor sociale; - descrierea fenomenelor care pot fi ținta apariției problemelor comunitare; - comentarea critică a principalelor perspective teoretice utilizate în descrierea și explicarea fenomenelor și proceselor sociale; - definirea noțiunii de problemă comunitară; - stabilirea criteriilor de pentru rezolvarea problemelor comunitare. 	<p>2.1. Ce sunt problemele comunitare?</p> <p>2.2. Clasele de fenomene care pot deveni obiectul unei problematizări în comunitate.</p> <p>2.3. Natura problemelor sociale. Perspective de abordare.</p> <p>2.4. Criterii pentru alegerea unei probleme care să fie rezolvată printr-o inițiativă comunitară.</p>

Unități de competență	Unități de conținut
3. Diagnoză, diagnostic, analiză SWOT	
<p>U.C.3. Selectarea metodelor de diagnosticare a problemelor sociale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilirea scopului diagnozei în rezolvarea problemelor comunitare; - propunerea unui plan de cercetare a problemelor sociale; - caracterizarea factorilor determinanți ai dinamicii problemei sociale; - caracterizarea modelului de diagnoză; - stabilirea elementelor importante pentru procesul de diagnosticare; - identificarea tipurilor de întrebări specifice diagnozei sociale sistematice; - analiza tipurilor de actori interesați de procesul diagnozei; - examinarea riscurilor potențiale ale diagnozei. 	<p>3.1. Diagnoza și scopul său.</p> <p>3.2. Metodologia cercetării problemelor sociale.</p> <p>3.3. Criterii de alegere a unui model de diagnoză și principalele interogații.</p> <p>3.4. Diagnoza - factori și durată.</p> <p>3.5. Diagnoza - etape și participanți.</p> <p>3.6. Diagnoza - metode de lucru, grupul țintă și obiective.</p> <p>3.7. Diagnoza - oportunități și riscuri.</p> <p>3.8. Când apelăm la analiza SWOT.</p>
4. Diagnoza participativă a problemelor sociale	
<p>U.C.4. Identificarea și caracterizarea tipurilor de cercetare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - denumirea principalelor metode de cercetare orientate spre acțiune; - descrierea unui exemplu potrivit de cercetare participativă; - Elaborarea unui proiect de diagnoză. 	<p>4.1. Diagnoză, cercetare, acțiune și participare.</p> <p>4.2. Proiectul de diagnoză participativă.</p>

Unități de competență	Unități de conținut
5. Diagnoză, intervenție și evaluare	
<p>U.C.5. Stabilirea etapelor de parcurgere în procesul de implementare a intervențiilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea cauzelor ce pot determina eșecul într-un program; - evaluarea principalelor elemente prin care se definesc direcțiile strategice de intervenție; - elaborarea fișei unui plan de intervievare în consiliere; - capacitatea de definire a problemelor și identificarea aspectelor pozitive. 	<p>5.1. Designul procedurilor de intervenție.</p> <p>5.2. Evaluarea programelor de intervenție.</p> <p>5.3. Cauze posibile pentru eșecul unui program.</p> <p>5.4. Probleme critice a evaluării.</p> <p>5.5. Planul de intervievare în consiliere.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Conceptul de diagnoză. Noțiuni de bază	4	2		2
2.	Probleme practice și probleme sociale.	12	6		6
3.	Diagnoză, diagnostic, analiză SWOT	24	12		12
4.	Diagnoza participativă a problemelor sociale	6	3		3
5.	Diagnoză, intervenție și evaluare	14	7		7
	TOTAL	60	30		30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Conceptul de diagnoză. Noțiuni de bază			
Parcurgerea diagnozei din perspectiva paradigmelor utilizate în definirea problemelor sociale.	Investigația	Prezentare scrisă	Săptămâna 2
2. Probleme practice și probleme sociale			
Stabilirea fenomenelor ce determină apariția problemelor sociale.	Proiect individual	Argumentare scrisă	Săptămâna 3
Identificarea și ierarhizarea problemelor sociale din localitatea natală	Rapport de cercetare	Prezentarea raportului	Săptămâna 4

3. Diagnoză, diagnostic, analiză SWOT			
Metode de cercetare a problemelor sociale.	PowerPoint	Prezentarea la calculator	Săptămâna 5
Elaborare unui proiect de diagnoză, stabilirea principalelor etape, metode și tehnici utilizate.	Proiect elaborat	Prezentare orală	Săptămâna 7
Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
Analiza problemelor sociale utilizând întrebările specifice diagnozei.	Investigația	Prezentare scrisă	Săptămâna 8
Analiza SWOT a problemelor comunitare.	Lucare individuală	Prezentări	Săptămâna 10
4. Diagnoza participativă a problemelor sociale			
Elaborarea proiectului de diagnoză participativă	Proiect individual	Prezentarea scrisă conform cerințelor	Săptămâna 12
5. Diagnoză, intervenție și evaluare			
Elaborarea unei proceduri de intervenție cu parcurgerea celor patru etape.	Proceduri de intervenție elaborată	Prezentarea scrisă conform cerințelor	Săptămâna 13
Planificarea evaluării programului de intervenție.	Proiect individual	Argumentare scrisă	Săptămâna 14
Planul de interviu în consiliere.	Plan de interviu elaborat	Prezentare scrisă	Săptămâna 15

VIII. Lucrări practice recomandate

1. Elaborarea unei proceduri de intervenție cu parcurgerea celor patru etape.
2. Planificarea evaluării programului de intervenție.
3. Planul de intervievare în consiliere.

IX. Sugestii metodologice

Pentru atingerea obiectivelor instructiv-educative în procesul de predare-învățare este necesară selectarea corectă a metodologiei de predare-învățare-evaluare. Modernizarea și perfecționarea metodologiei didactice ține de utilizarea strategiilor interactive, de aplicarea cu succes a metodelor cu caracter dezvoltativ, care să contribuie la dezvoltarea întregului potențial al elevului.

La predarea cursului **"Diagnoza problemelor comunitare"** se vor folosi strategii care satisfac următoarele criterii:

- Motivează elevii să-și construiască propriile înțelesuri și să interiorizeze cunoștințele noi;
- Măresc nivelul de însușire al cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor și de atingere a obiectivelor propuse;
- Amplifică eficiența în formarea și dezvoltarea abilităților de a folosi ceea ce s-a învățat, în practică, în viață;

În ghidarea lecției profesorul va utiliza activități individuale și de grup, pentru dezvoltarea cognitivă și atitudinală, pentru analiză și interpretare, pentru elaborare de proiecte în diferite domenii.

Variatatea metodelor de predare – învățare - evaluare va asigura asimilarea mai lesne a materiei și servește ca instrument de stimulare a interesului elevilor față de disciplină și specialitate.

Studiul individual ghidat de profesor va fi realizat pentru fiecare unitate de conținut, propunându-le elevilor în acest scop sarcini individualizate. Se recomandă aplicarea metodelor interactive de lucru cu elevii, cum ar fi discuția, comunicarea reciprocă, prezentarea.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă un act didactic complex, integrat întregului proces de învățămînt, care asigură evidențierea cantității cunoștințelor dobîndite și valoarea acestora la un moment dat- în mod curent, periodic și final oferind soluții de perfecționare a actului de predare-învățare. Prin intermediul acțiunii de evaluare se va determina:

- Cunoștințele, atitudinile, aptitudinile, deprinderile elevilor;
- Performanțele celui ce învață;
- Rezultatele sau procesul în sine;
- Nivelul la care obiectivele propuse inițial au fost atinse.

Acțiunile de evaluare vor fi concepute prin asigurarea unei cointeractivități între toate cele trei forme ale evaluării:

Evaluarea inițială: identifică nivelul achizițiilor inițiale ale elevilor în termeni de cunoștințe, competențe și abilități, în scopul asigurării premiselor atingerii obiectivelor propuse pentru etapa imediat următoare;

Evaluarea formativă: urmărește dacă obiectivele concrete propuse au fost atinse și permite continuarea demersului pedagogic spre obiective mai complexe; "Unicul scop al evaluării formative este să identifice

situațiile în care întâmpină elevul o dificultate, în ce constă aceasta și să-l informeze”, atât pe el cât și pe profesor.

Evaluarea sumativă: stabilește gradul în care au fost atinse finalitățile generale propuse (fie dobândirea unei atitudini sau a unei capacități), comparându-i pe elevi între ei, ori comparând performanțele manifestate de fiecare cu performanțele așteptate (interpretarea criterială).

Actul de evaluare va fi realizat prin utilizarea metodelor care solicită din partea elevului capacitatea de a defini noțiuni, concepte; capacitatea de a analiza, compara, sisteză; capacitatea de a trage concluzii și a argumenta propriile păreri.

La elaborarea sarcinilor/itemilor de evaluare formativă și sumativă, profesorul va ține cont de competențele specifice disciplinei.

Produsele elaborate în cadrul studiului individual vor fi evaluate în bază de criterii și descriptori de evaluare. Instrumentele de evaluare trebuie să fie adecvate scopului urmărit și să permită elevilor să demonstreze deținerea/ stăpânirea competențele specifice disciplinei.

Criteriile de evaluare a produselor elaborate:

Investigația

- Definirea și înțelegerea problemei investigate.
- Colectarea și organizarea datelor obținute.
- Formularea și verificarea ipotezei cu privire la problema luată în studiu.
- Alegerea și descrierea metodelor folosite pentru investigație.
- Descrierea observațiilor.
- Interpretarea personală a rezultatelor cercetării;
- Rezumarea celor constatate într-o concluzie exprimată succint și raportată la ipoteza inițială.

Argumentare scrisă

- Corespunderea formulărilor temei.
- Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție.
- Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție.
- Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare.

Proiect elaborat

- *Validitatea proiectului - gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă.*
- *Completitudinea proiectului- felul în care au fost evidențiate conexiunile și perspectivele interdisciplinare ale temei, competentele și abilitățile de ordin teoretic și practic și maniera în care acestea servesc conținutului științific.*
- *Elaborarea și structura proiectului - acuratețea, rigoarea și coerenta demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor.*

- Calitatea materialului folosit in realizarea proiectului, bogăția si varietatea surselor de informare, relevanta si actualitatea acestora, semnificația datelor colectate s.a.
- Creativitatea - gradul de noutate pe care-l aduce proiectul in abordarea temei sau in soluționarea problemei

Referat

- Corespunderea referatului temei.
- Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei.
- Adecvarea la conținutul surselor primare.
- Coerența și logica expunerii.
- Utilizarea dovezilor din sursele consultate.
- Gradul de originalitate și de noutate.
- Nivelul de erudiție.
- Modul de structurare a lucrării.
- Justificarea ipotezei legate de tema referatului.
- Analiza in detaliu a fiecărei surse de documentare.

Evaluarea finală- se va realiza la finele cursului sub forma unui examen, cu scopul de a se verifica capacitățile și competențele privind cunoștințele întregii materii. Un rol important în procesul de evaluare îl va avea studiul individual al elevilor, care se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum. Nota finală a elevilor se va calcula utilizând o formulă de calcul, astfel 60% va constitui media notelor curente obținute pe parcursul semestrului, iar 40% va constitui nota obținută la examen.

X. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Sală de clasă. Proiector. Laptop. Tablă.

XI. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa
1.	Mihai Pascaru <i>Diagnoza problemelor sociale</i> http://www.incluziunesociala.ro/upls/47_49743_suport_curs_Diagnoza_problemelelor_sociale.pdf	Internet
2.	C. Zamfir, L.G. Stoica <i>Proiectarea dezvoltării sociale</i> , București 2007. http://www.institutadventist.ro/documente/Ghid_Metodologic.pdf	Internet